

Kire öltik nyelvüket a kíméletlen tények?

Válasz Tibori Szabó Zoltán vezércikkére¹

A Szabadság 2008. május 3-án terjedelmes összeállítást közöl a Sapientiaról. A négy és fél oldalas, a teljes lapszám egynegyedét elfoglaló anyag két, Tibori Szabó Zoltán által készített hosszabb interjúból (Gémesi Ferencsel, a magyar Miniszterelnöki Hivatal kisebbség- és nemzetpolitikáért felelős szakállamtitkárával², valamint Zilahi Lászlóval, a MeH nemzetpolitikai ügyek főosztályának főigazgató-helyettesével³), két, Ercsey-Ravasz Ferenc által készített lényegesen rövidebb interjúból (Dr. Dávid Lászlóval, az EMTE rektorával⁴, és Kató Bélával, a Sapientia Alapítvány elnökével⁵), egy egészen rövidke, szintén Ercsey-Ravasz által készített kétkérdéses interjúból (Polgár Dalmával, a kolozsvári Hallgatói Önkormányzat elnökével⁶), továbbá a Tibori által aláírt „tényfeltáró” vezércikkéből áll. Ez utóbbi látszólag az interjúk, valamint a szerző által „áttanulmányozott” dokumentumok alapján, a „kíméletlen tények nyelvén” kíván szólni, a gyakorlatban azonban valóban kíméletlenül, de a lapban is közölt tények ellenében, az oknyomozó újságírás szellemét meghamisítva szól, sokszor magukkal a nyilatkozókkal ellentétes, nyilván a szerző prekoncepcióját tükröző dolgokat állítva.

Azok számára, akik otthon vannak a támogatáspolitikában nyilvánvaló, hogy a finanszírozók és a finanszírozott szervezetek viszonya sokszor nem feszültségmentes. Nem árulunk el titkot, ha megállapítjuk, nem kivétel a Sapientia intézménycsoport sem. Fontos azonban leszögezni, hogy a felmerült vitás kérdéseket 2000 óta a támogató és támogatott mindig kezelni tudta, ha esetenként kemény vitákban is, de egymást tiszteletben tartva. A magyarországi finanszírozó képviselői által megfogalmazott érvekkel szemben voltak és vannak tehát erdélyi érvek, ám az érvek ütköztetése eddig sem a nyilvánosság előtt történt, és ezután sem kívánunk szakmai vitákat újságok hasábjain folytatni.

A finanszírozó képviselőivel készített interjúkkal kapcsolatban itt csak két tényre szeretnénk felhívni a figyelmet. Egyiket minden olvasó tisztán láthatja: Tibori kérdéseiből világosan kiderül, hogy az újságíró nem pártatlan, hanem vaskosan Sapientia-ellenes. A másik tény nem ismeretes az olvasók előtt. Ez arra vonatkozik, hogy amennyiben az egyetemet képviselő két személynek is feltették volna ugyanazokat a kényes kérdéseket, amiket a finanszírozónak feltettek, ha a két erdélyi interjúalany képbe kerül a „tényfeltárás” céljairól, akkor kiegyensúlyozottabb lesz a végeredmény és az újságíró több „téves percepcióját” is sikerült volna helyreigazítani. Azonban – amint az a rafináltan kiragadott

¹ A Sapientia-EMTÉ-ről – a kíméletlen tények nyelvén, Szabadság, XX. évfolyam 99. sz., 1. o., 9. o.

² Akkreditált, egységes és minőségi egyetem felépítése a célunk, Szabadság, XX. évfolyam 99. sz., 8. o.

³ Sapientia – EMTE. Alaplogika: gombhoz a kabát, Szabadság, XX. évfolyam 99. sz., 7. o.

⁴ Nem voltunk elég bölcsek, Szabadság, XX. évfolyam 99. sz., 10. o.

⁵ Nem zárkózunk el az építő kritikától, Szabadság, XX. évfolyam 99. sz., 10. o.

⁶ Működik a tanár-diák kapcsolat, Szabadság, XX. évfolyam 99. sz., 7. o.

mondatokat tartalmazó címekből és alcímekből is kiderül – Tiborit sajnos távolról sem ez a szándék vezérli.

Ennek a válasznak az a célja, hogy ellensúlyozza és megcáfolja egy magát álságosan tényfeltárónak beállító újságíró alaptalan vádaskodásait. A Tibori által jegyzett vezércikk ugyanis nem csak a tévedésektől hemzseg, hanem tele van rosszindulatú ferdítésekkel. Köztudott, hogy rémhírekkel még egy tőkeerős bank hitelét is meg lehet rontani. Ezért a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem és a Partiumi Keresztény Egyetem szempontjából is nagyon lényeges, hogy a közvéleményben milyen kép alakul ki róluk.

Soha nem állítottuk, hogy a magyar kormány megszegte az Orbán-kabinet ígéretét azáltal, hogy nem támogatja évente kétmilliárd forinttal a Sapientia-t. A költségvetés szűkös voltát szóvá tevő interjúkban a Sapientia képviselői arról beszéltek, hogy a 2007-es évre vonatkozó, 1,4–1,6 milliárd forintos támogatásról szóló, budapesti beszélgetéseken és egyebütt többször elhangzott és a sajtóban is megjelent szóbeli ígéretek ellenére, az egyetemi intézményrendszer 2007-ben mindössze 1,28 milliárd forint támogatást kapott, és ennek a pénznek tekintélyes része, mintegy 120 millió forint is csak 2008-ban került átutalásra. Emiatt az egyetem többször igen nehéz helyzetbe került. Egyébként a finanszírozóval még 2000-ben kötött, az egész egyetemi rendszer finanszírozásának jogalapját megteremtő Együtműködési Megállapodásban a támogató tételesen kötelezettséget vállalt arra, hogy a „2001-től kezdődő naptári években az Alapítvánnyal a Magyar Köztársaság költségvetésének kihirdetésétől számított tizenöt napon belül közli a [...] tárgyévi támogatási összeget”⁷.

Ugyanebben a megállapodásban szerepel, hogy a finanszírozó „az Alapítvány működését illetően részleges, az Alapítvány személyes joga szerinti önállóságát nem sértő, ellenőrzési jogkörrel bír.” 2000. október 7-én az akkori HTMH és a Sapientia Alapítvány Részletező kiegészítő megállapodást írt alá. A szerződésekben a felek rögzítették, hogy a HTMH – illetve mai jogutódja, a MeH – felügyeli és ellenőrzi az Alapítvány szakmai, pénzügyi, műszaki, eszköz-beszerzési, valamint ingatlanforgalmazáshoz és -fejlesztéshez kapcsolódó tevékenységét. A megállapodás öt pontban részletesen kitért az említett tevékenységek felügyeletének és ellenőrzésének módjára. A Határon Túli Magyarok Hivatala még 2000-ben létrehozott egy kolozsvári Programirodát, amely különálló cég, nem az egyetemi rendszer része. Ennek működtetését a Miniszterelnöki Hivatal külön finanszírozza, és rajta keresztül gyakorolja felügyeleti és ellenőrzési jogkörét. A Programiroda – ma Providentia Kft. – munkatársai és a finanszírozó képviselői is minden kuratóriumi és szenátusi ülésen jelen vannak, felügyeletük, ellenőrzésük nélkül soha nem történt, és nem is történik kötelezettségvállalás. Elképzelhetetlennek tartjuk, hogy „a tények feltárásában érdekelt” újságírónak, aki „dokumentumokat tanulmányozott át”, erről a körülményről ne lenne tudomása. Tibori viszont a Szabadság első oldalán minden bizonyíték vagy különösebb

⁷ Együtműködési megállapodás, lkt. sz. 4/2000.05.24., 1. pont. A megállapodást a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke és a Sapientia Alapítvány elnöke írta alá. A HTMH megszűnését követően a szerződő fél vállalásait a jogutód Miniszterelnöki Hivatal vette át.

érvelés nélkül, nagyvonalú könnyedséggel azt közli az olvasóval –, hogy „az EMTE szórta a pénzt”, „megállapodásokat rúgott fel”, és a „fejlesztésekről nem konzultált a finanszírozóval”. Engedtessek meg feltenni a kérdést: mire alapozza ezeket az állításokat?

Követve a vezércikk állításainak vonalát, térjünk ki még egyszer pár mondat erejéig a Sapientia által végrehajtott ingatlanbeszerzések kérdésére. Ezekkel a sajtó annak idején részletesen foglalkozott, az érdeklődő rövid internetes keresgélés után minden rájuk vonatkozó információt megtalál. Az Alapítvány honlapjáról letölthető, hogy melyik évben mekkora összeget költött ingatlanberuházásra. A sajtóhoz eljuttatott anyagok ennél sokkal részletesebb adatokat is tartalmaztak, amelyeket jónéhány újságcikk ismertetett. Álljon most itt ismét egy részletes, összesítő táblázat ezekről a cikkíró szerint „számolatlan” pénzekről.

	A Sapientia rendszer ingatlanberuházásai 2000-2007 (millió forintban)	Év	EMTE Rektori Hivatal	EMTE Csík- szeredai Karak	EMTE Kolozs- vári Kar	EMTE Maros- vásárhelyi Kar	Partiumi Keresztény Egyetem – Nagyvárad	
			MFt	MFt	MFt	MFt	MFt	MFt
1	Bocskai-ház megvásárlása	2000	301,00					1 307,30
2	Bocskai-ház felújítása - I.		4,40					
3	Volt Hargita Szálló megvásárlása - I.			614,80				
4	A marosvásárhelyi Trébely utcai ingatlanrész felépítése					58,70		
5	Református Püspöki Palota átalakítása oktatás céljaira - I., tetőtérbeépítés, Arany János kollégium épületének felújítása - I.						328,40	
6	Bocskai-ház felújítása - II.	2001	226,00					1 075,20
7	Volt Hargita Szálló megvásárlása - II.			112,80				
8	Volt Hargita Szálló átalakítása			398,60				
9	Koronkai telek megvásárlása és átminősítése					159,80		
10	Református Püspöki Palota átalakítása oktatás céljaira - II., Arany János kollégium épületének felújítása - II.						178,00	
11	Kálvária telek megvásárlása	2002			206,70			666,70
12	Arany János Kollégium új szárnyának felépítése és felszerelése						460,00	
13	Marosvásárhelyi Campus kivitelezése - I.	2003				600,00		600,00
14	Marosvásárhelyi Campus kivitelezése - II.	2004				637,97		657,16
15	Csiksomlyói ingatlanfelújítás - I.			11,43				
16	Csikszeredai könyvtárátalakítás I.			7,76				
17	Marosvásárhelyi Campus kivitelezése - III.	2005				154,19		273,97
18	Csiksomlyói ingatlanfelújítás - II.			12,40				
19	Csikszeredai könyvtárátalakítás II.			18,29				
20	Partiumi Keresztény Egyetem ingatlantervezés						25,52	
21	Tordai úti telek megvásárlása				63,57			
22	Marosvásárhelyi bentlakás tervezése	2007				10,82		10,82
	Összesen		531,40	1 176,08	270,27	1 621,48	991,92	4 591,15

A magyar kormány képviselői, a Sapientia Alapítvánnyal közösen, a vásárlások előtt minden ingatlant ingatlanszakértőkkel megvizsgáltattak és felértékeltek. Ami pedig a vásárlásokhoz alkalmazott bonyolult jogi (céges) formákat illeti, meg kell jegyezni, hogy azokban az években nem volt más lehetőség magyar intézményként ilyen jelentőséggel bíró ingatlanok megvásárlására és azok jogi helyzetének tisztázására, rendezésére. Az

ezredforduló Romániájában ennyibe került egy magyar egyetemet építő intézménynek ezen ingatlanok birtokába jutni, és azokat az egyetemi oktatás céljaira alkalmassá tenni. Hangsúlyozzuk ki újra: a Sapientia Alapítvány nyolcéves története során egyetlenegy épületvásárlás sem történt a finanszírozó beleegyezése nélkül, sőt ezek a beruházások legtöbb esetben pontosan a finanszírozó kezdeményezésére történtek. Ezeket a tényeket nagyon jól ismeri Tibori, hiszen az általa „székelyföldi szállodaprivatizációként”, „botrányként” emlegetett vásárlásról ő maga írt „tényfeltáró” cikkeket a Népszabadságban 2001-ben és 2003-ban, az Adevărul nevű mértéktartó, elfogulatlan, magyarbarát napilapból átvett „tények” alapján. Legbiztosabb dolog valóban mindig saját magunkra hivatkozni, azonban az említett cikkeket sajtóbotránynak tekinteni nem kis önelégültségre vall.

Az ingatlan- és egyéb beszerzések a finanszírozó által kidolgozott, az Alapítvány kuratóriuma által elfogadott és az egész rendszer számára kötelezővé tett Beszerzési Szabályzat előírásai szerint történtek. Nincs okunk tagadni, hogy előfordultak rendellenességek, azonban egyik sem személyes haszonszerzésről szólt, hanem eljárásbeli bakikról, sokszor (főleg kezdetben) időkényszerről. Minden eljárásbeli hiányosságot belső vizsgálattal feltártunk, és ezeket utólagosan, konszenzusos alapon tudomásul vette a Kuratórium, volt eset rá, hogy személyi megrovás is történt. A magánzsebekbe, pártkasszába került pénzekről szóló, semmilyen bizonyítékkal alá nem támasztott állításokat azonban újságírói túlkapásnak minősítjük, és a rosszindulatú rágalmak kategóriájába soroljuk.

„Az egyetem a hazai állami felsőoktatáshoz képest csaknem dupla béreket fizetett” – állítja a cikk. Ezzel szemben a valóság az, hogy a román állami egyetemeken alkalmazott bérrendszer minden oktatói kategória esetében megállapítja a minimális és a maximális bért. Az EMTE és a PKE az intézményalapítás idején ennek a tartománynak a középértékét szorozta meg 1,5-del, ami akkor is távol állt a dupla bérektől, és amely nélkül egyébként nem lehetett volna megfelelő oktatókat toborozni. A Sapientia a bérek jelenleg az állami bérrács minimuma közelében mozognak, professzorok esetében pedig alatta vannak a minimális állami béreknek. Utóbbi, hosszabb távon fenntarthatatlan helyzet a finanszírozó elvárásait tükrözi.

A Sapientia rendszert valóban több alkalommal is átvilágították. A cikkíró értesülései főként a 2004-es átvilágítás megállapításaiból táplálkoznak. Ezek azonban 2008-ban már nagyrészt nem érvényesek, és 2004-ben sem úgy voltak érvényesek, ahogyan azt Tibori a birtokába jutott dokumentumokból kiolvasta. 2004-ben még valóban több lezáratlan támogatási szerződés is létezett (73 addigi támogatási megállapodásból 20 volt futó szerződés), de ezek között módosító megállapodások is szerepeltek, és nem járt le az elszámolási határidejük. A szerződő felek azóta változtattak ezen a gyakorlaton, a finanszírozó a támogatást lényegesen kevesebb számú szerződés alapján utalja, így a Sapientia Alapítványnak a jelen pillanatban csak 4 futó támogatási szerződése van.

Ugyanabban a dokumentumban, ahonnan a Déva utca 19. sz. alatti ingatlan bérleti díjának összegére vonatkozó adat származik, amit a cikkíró pontosan idéz, az is szerepel, hogy az egyetem által kifizetett bérek mindenütt alacsonyak. Ezt viszont már nem idézi Tibori. Jelen pillanatban Kolozsváron, a református egyháztól bérelt Déva utcai ingatlan havi bérleti díja 2,3 EUR/m². Marosvásárhelyen, a jelenlegi épület elkészülte előtt, a római katolikus egyháztól bérelt Deus Providebit ház havi bérleti díja 2 USD/m² volt. Nagyváradon a Református Egyházkerületnek a Partiumi Keresztény Egyetem havi 0,21 EUR/m² bérleti díjat fizet. Ha ezeket az akkori, illetve a jelenlegi piaci árakkal összehasonlítjuk, mindjárt világosabbá válik, hogy az alapító egyházak hogyan támogatják az egyetemet, akár anyagi értelemben is. Itt kell megjegyeznünk, hogy a Sapientia Alapítvány az EMTE kolozsvári kara részére a Tordai-út elején található telket, ahol a kar a közeljövőben építkezni kíván, a református egyháztól mindössze 270 EUR/m² áron vásárolta meg, miközben a környéken a telekárak már akkor is messze meghaladták ezt az értéket. És ha azt is számításba vesszük, hogy az így szerzett bevételt az Erdélyi Református Egyházkerület az Apafi kollégium építésére fordítja – ami adott esetben szintén hasznos lehet, akár az EMTE hallgatói számára is – azonnal árnyaltabbá válik az egyházakról pontosan az ilyen cikkek által festett kedvezőtlen kép.

Arra is több példa volt már, hogy az erdélyi vállalkozói réteg – nem pénzben ugyan, hanem felszereléssel, laboratóriumi eszközökkel, konferenciatámogatással és ösztöndíjak felajánlásával stb. – jelentős támogatást nyújtott az egyetemnek. Részletes kimutatásunk van a cikkíró által egyszerűen nemlétezőnek nevezett pályázási tevékenységekről is. A tavalyi évben az EMTE 8,7%-ban vont be saját forrásokat az egyetem működtetésébe, szemben a felvállalt 5%-kal. Ennek az aránynak a növelése egyébiránt fontos célkitűzésként szerepel a Tibori által szintén nemlétezőnek tekintett középtávú Stratégiai fejlesztési tervben is, amit csak le kellett volna töltenie az EMTE honlapjáról. Ehhez elég alapfokú számítástechnikai ismeretekkel és internet-kapcsolattal rendelkezni, de kell hozzá minimum némi tárgyilagosságra való törekvés is. Az önkormányzatoktól számonkért támogatásra vonatkozóan ismernünk kell azt, hogy a román törvények nem teszik lehetővé a közvetlen pénzügyi támogatást, ám számtalan példa van arra, hogy közvetett módon jelentős segítséget nyújtottak a helyi közigazgatási intézmények.

Tibori cikke egyértelműen durván és tendenciózusan egyházellenes, így nem kell csodálkozni azon sem, ha vaskosan csúsztat a bérek tekintetében. Tőkés László esetében, aki a Partiumi Keresztény Egyetem elnöki tisztségét töltötte be, azt írja, hogy „havi 4000 új lej inkasszált”, miközben azt szándékosan nem közli, hogy ez bruttó összeg volt, tehát csak 2789 lej nettó bért jelentett. Kató Béla Sapientia kuratóriumi elnök esetében pedig még ennél is nyilvánvalóbb a lejárató szándék, hiszen a 2007. decemberi összesítő fizetési jegyzékről kéthónapnyi összeget számít át forintra, és ezáltal pontosan a dupláját tünteti fel a havi elnöki fizetésnek. A Kuratórium elnökének havi nettó bére tehát nem 450.000 Ft, hanem 221.000 Ft, azaz havi nettó 3200 lej. Ha végzünk egy gyors összehasonlítást a román munkaerőpiacon az ekkora költségvetéssel működő intézmények hitelutalványozói jogkörrel és felelősséggel rendelkező vezetőinek körében, ezek az összegek biztosan kiállják a próbát.

A szerző értesüléseivel ellentétben a kurátorok már jó ideje nem havi fizetést, hanem az üléseken való részvételtől függő havi juttatást kapnak. Kezdetben, amíg az egyetem szervezeti struktúrája kialakult, a Kuratórium töltötte be az EMTE Szenátusának szerepét is. Az egyetemi karok kialakulásával létrejött a Szenátus, és a két vezető testület hatásköre egyre világosabban elkülönült. A kuratóriumi ülések ritkulásával a január óta működő új Kuratórium tagjai már csak üléspénzben részesülnek, amennyiben részt vesznek az ülésen. Nem igaz Tiborinak azon állítása sem, hogy a kuratóriumi tagok nem jártak el az ülésekre. A Sapientia Alapítvány történetében még soha nem fordult elő, hogy egy ülés ne lett volna határozatképes, és legtöbb esetben minden kurátor jelen van. A Sapientia Alapítvány Kuratóriuma 2000 óta összesen 64 alkalommal ülésezett, és az évek során 1.317 kuratóriumi határozatot hozott. Rejtély, hogy kire gondol a cikk szerzője, amikor olyan egyetemi vezetőkről beszél, akik „megszedték magukat” és később „otthagyták az intézményt”. Bizonyára említene neveket, ha tudna legalább egy ilyen esetről..

A következő durva csúsztatás a Misovicz Tibortól idézett szöveg. Ezt Tibori ekképpen olvassa: „Az egyházaknak előbb-utóbb meg kell fogalmazniuk saját intézményeik és közösségeik szempontjából fontos igényeiket, cserében viszont éves finanszírozást vagy vagyoni támogatást kell nyújtaniuk.” Ezzel szemben Misovicz Tibor ezt írja: „A magyar kormányzat nyilvánvaló tehetetlensége (nemtörődömsége?) azonban megerősíti azt az alapvető kérdést, hogy mire szánja az egyetemet az akkreditáció megszerzése után az alapítók köre, a szélesebb értelemben alapítónak és fenntartónak tekinthető magyar közösség, valamint annak politikai és akadémiai képviselője. Politikai szimpátiák ide, gyakorlati fenntartások oda, a jogi elismerés megszerzésével az egyetem teljesítheti az inkubációs szakasz fő célját, s innentől már nem lehet bizonytalanságra, s ebből adódó cselekvésképtelenségre hivatkozni. A működőképesség biztosítása most már évtizedekre szóló feladat. A jelenlegi finanszírozási gondok közepette az alapítói közösség nehezen kerülheti el, hogy nagyobb szerepet vállaljon az intézmény fenntartásában, üdvösebb lenne azonban, ha egyúttal a konkrét célok is világosabbá válnának. Az alapító egyházaknak saját intézményeik és közösségeik szempontjából is meg kellene fogalmazniuk a szociális gondozáshoz, az alsó- és középfokú oktatáshoz, a kulturális tevékenységhez kapcsolódó, a magyar közösség várható jövőbeli helyzetét is tükröző felsőoktatási igényeiket, s az ezért „cserébe” általuk nyújtott éves finanszírozást vagy vagyoni támogatást.”⁸ Van egy kis (nem csak filológiai) különbség.

Tibori ezek után az Antal-Mokos Kft. által végzett átvilágítás megállapításaiból szemezget, elegánsan elegyítve ezeket saját véleményével, anélkül, hogy a két forrás szétválasztásával bíbelődne. Mint minden működő rendszeren elvégzett átvilágítás, természetesen a szóban forgó, még a 2003. december – 2004. február közötti időszakra jellemző állapotokat tükröző dokumentum is tárt fel kisebb-nagyobb rendellenességeket, hibákat. Maguknak az átvilágítóknak a megfogalmazása szerint a szakmai munka lényege az volt, hogy „a Sapientia-EMTE rendszer gazdálkodását átláthatóbbá, kiszámíthatóbbá, tervezhetővé,

⁸ Magyar Kisebbség, X. ÉVFOLYAM - 2006. 1-2. (39-40.) SZÁM - Quo vadis Sapientia?, 67-68. o.

ellenőrizhetővé és az arra feljogosított tisztségviselőktől és egyéb alkalmazottaktól számonkérhetővé tegye”, és „előremutató, rendszerszinten is jelentősen érzékelhető javítási megoldásokat jelöljön ki.” A cikkíró csak azt felejt el megemlíteni, hogy pontosan az átvilágítás kapcsán 2004-ben átfogó Cselekvési terv készült, és a benne foglaltak megvalósítása volt a további finanszírozási szerződések aláírásának feltétele. Az sem zavarja őt különösebben, hogy mára az átvilágítás által feltárt problémák legnagyobb részét a rendszer kiküszöbölte. Maradtak természetesen még további teendők, ezt senki nem kívánja tagadni, szó sincs azonban olyan visszaélésekről, rendellenességekről, amikről a cikkíró beszél. Értetlenül állunk az olyan, minden alapot nélkülöző kinyilatkoztatások előtt, hogy „sokan igyekeztek minél nagyobb hasznot húzni az egyetemből”, „az egyetemi stallumok aranybányának bizonyultak”, „érdek-összefonódás, nepotizmus, kompetencia-hiány tapasztalható”, stb. Mindezeket Tibori csak kijelenti, de sem ő, sem az interjúalanyai sehol sem támasztják alá.

Elgondolkodtató, ahogyan a cikk szerzője a minőségi hiányosságokat emlegetve tudomást sem vesz az egyidejűleg megszólaltatott interjúalanyok által elmondott eredményekről, és mintegy 5000 diákot közvetve egyszerűen hülyének minősít. Távolról sem állítjuk, hogy nem lehet tovább javítani az oktatás minőségén az EMTE-n vagy a PKE-n. De „vitatható értékű diplomákról”, „diáksorsokkal való játszadozásról”, „kétes minőségű oktatásról” beszélni, miközben az akkreditációnak a hallgatókra vonatkozó szakmai feltételeit az EMTE magasan túlteljesíti, közönséges manipuláció. Az akkreditált állami egyetemeken elért államvizsga-eredmények magukért beszélnek: az előírt 50% sikeres államvizsgázóhoz viszonyítva minden szak esetében 95% feletti az arány! Végzettjeinknek az államvizsgáztató állami akkreditált egyetemek – Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Bukaresti Egyetem, Temesvári Nyugati Egyetem, Bukaresti Műszaki Egyetem stb. - adnak (vitatható értékű??) oklevelet. A ferdítések ellensúlyozásaképpen hadd mondjuk itt el azt is, hogy az oktatás tartalmára vonatkozó akkreditációs feltételek is teljesülnek az EMTE-n. Az egyetem tudományos eredményei számottevőek, az oktatók tudományos termékei egyre nagyobb számban jelennek meg a nagy nemzetközi adatbázisokban is jegyzett szakmai folyóiratokban, és az egyetemet jegyzik már a romániai felsőoktatási intézmények tudományos tevékenységét felmérő szaklistán. Az intézmény rangos szakmai rendezvények szervezője vagy társszervezője. Az egyetem összes oktatója a törvényeknek megfelelően, és oktatási minisztérium által jóváhagyott versenyvizsga-kritériumok szerint, nyilvános versenyvizsga útján került az intézményhez. Az adminisztratív állások betöltése is minden esetben nyilvános pályázat útján történik. A minőségbiztosítási rendszer meghonosítása az egyetemen egyelőre elsősorban a számbavételre adott alkalmat, de a rendszer következetes működtetése elsődleges fontosságú cél az elkövetkező időszakban.

A cikkíró itt éles kanyart vesz és kinyilvánítja, hogy „az intézmény elkezdett spekulálni a Budapestről érkező pénzekkel: az el nem költött összegeket letagadta, bankokban kamatoztatta, a román állam által visszatérített áfából, a finanszírozó beleegyezése nélkül, ötletszerűen és semmilyen pályáztatás nélkül ingatlanokat vásárolt stb. Amikor pedig mindezekre fény derült, és a finanszírozó azt kérte, hogy a szóban forgó anyagi eszközöket az akkreditációhoz szükséges költségek fedezésére fordítsák, az egyetemi megsejtődtek,

és kezdetét vette a siránkozás, a panaszkodás, a vészkiáltások sorozata.” Ez a passzus már önmagában megérne egy rágalmazási pert. A valóságban a Sapientia intézménycsoport igen szigorú szabályok szerint számol el a támogatás minden fillérével. A támogatási szerződésekben a finanszírozó azt is megszabja, hogy a kapott támogatásból származó kamatokat, áfákat mikor és mire szabad fordítani. A Kuratórium minden ilyen összeg sorsáról döntést hoz, ennek alapján szerződésmódosítási vagy -meghosszabbítási kérelem születik, amit a finanszírozó magyar kormány képviselői jóváhagynak, a szerződésmódosítást aláírja az Alapítvány elnöke és a magyar kormány képviselője. Az elszámolásokat folyamatosan és részletekbe menően ellenőrzi a támogató által kijelölt, már említett Programiroda, amely történetesen azonos a vezércikkben is szereplő, átvilágító Providentia kft-vel. Nem szeretnénk az olvasókat túl sok technikai részletkérdéssel untatni, azonban napnál is világosabbá szeretnénk tenni, hogy a rossz szándékú ferdítések teljesen alaptalanok. Kissé furcsa is lenne az a magyar állam, amelyik ennyi visszaélés, törvénytelenység mellett, vagy ezeket követően, megszakítás nélkül tovább finanszírozná, lassan kilencedik éve egy ilyen, hatalmas pénzalapokat folyamatosan elsinkófaló nagyüzemet, amilyent Tibori fest elénk.

Az intézményi akkreditáció, az egyes szakok jelenleg folyamatban levő akkreditációján túl, újabb megmérettetés elé állítja a közeljövőben az egyetemet. Az intézményi akkreditáció követelményrendszere már olyan, finanszírozással és infrastruktúrával kapcsolatos feltételeket tartalmaz, amelyek jelenleg nem teljesülnek, és amelyek a tervezett fejlesztések nélkül és a működést biztosító finanszírozás aktuális szintje mellett nem is teljesíthetőek. A román akkreditációs bizottság például előírja, hogy az egyetem éves bevételeinek 30%-át fejlesztésekre fordítsa. (Ez az arány a költségvetési megszorítások miatt a tavalyi évben mindössze 1,7% volt.) A további fejlesztések mellett szól az is, hogy még nincs minden helyszínen kialakítva a megfelelő infrastruktúra. Ezért kívánja az egyetem egyes, időközben felértékelődött telkeinek eladásából származó bevételeit ingatlanfejlesztésre fordítani. Ez is természetesen a finanszírozó tudomásával történik: hónapok óta folyik az egyeztetés a kialakítandó fejlesztési alap felhasználásának mikéntjéről!

Az egyetemen a vezetőket – a cikkben szereplő valótlan állításokkal ellentétben – a hatályos román törvények szerint választják, a törvény által előírt szakmai és egyéb kompetenciákra vonatkozó kritériumok alapján. A rektort és a dékánokat a Kuratórium választja meg, titkos szavazással. A megválasztott tisztségviselőket a demokratikusan megválasztott Szenátus, illetve a kari tanácsok ugyancsak titkos szavazással hagyják jóvá, a bemutatott menedzseri programok alapján. Mindez összhangban van a román törvények, az Alapítvány Statútumának és az egyetemi Chartának az előírásaival. Nem értjük, hogy Tibori miről beszél, el nem tudjuk képzelni, hogy kit kinek a rokonának vél??? Itt is csak annyit lehet hozzátenni, hogy ha tudta volna, megmondta volna.

Végezetül talán nem érdektelen egy rövid bekezdés erejéig kitérni a cikk nyelvezetére, mert jól megvilágítja a cikkíró szándékait. A cikk az „eredendő bűn” kifejezéssel indít, ennek révén teremti meg a kapcsolatot az alapító egyházak és az alapított intézmény között. Ezután szinte minden mondatban megjelenik valamilyen manipulatív negatív

tartalmú kifejezés, nehogy ne legyen világos: vádirattal van dolgunk! A Sapientian még a működés sem x összegbe „kerül”, hanem x összeget „emészt fel”. Van aztán „botrány”, „számolatlanul felemésztett” pénz, vannak „ötletszerű” fejlesztések, „magánzsebekbe és pártkasszába folyó összegek”, van „visszaélés”, vannak „lezáratlan” ügyek, vannak (természetesen jogtalan) „busás” bérek, magukat „megszedő” egyetemi vezetők, „tarthatatlan” helyzet, „aranybányának” bizonyuló „stallumok”, „kritikán aluli” rendszer, „haszonhúzás”, van „panaszkodás”, „siránkozás”, „vészkialtás”, van „nepotizmus”, „ellehetetlenített” ellenzék, „hosszas és hiábavaló szélmalomharc”. Nincs viszont felelősségvállalás és felelősségrevonás, nincs kompetencia, és nincs minőség sem. De van „egy-két dicséretes kivétel”. (És rögtön kiderül, hogy „félő, hogy az is csak az általános szabályt erősíti”).

Szerintünk pedig van Romániában összesen egy olyan önálló, két egyetemből álló intézményrendszer, amely az erdélyi magyaroké (az egyházi intézményeken kívül). Egy olyan intézménycsoport, amely rengeteget fejlődött ahhoz képest, hogy csupán nyolc évvel ezelőtt indult. Amely, ha megtartjuk és engedjük fejlődni, közép- és hosszútávon jelentősen befolyásolhatja közösségünk sorsát. Ahol a döntéseket magyarul, a közösség érdekeire odafigyelve hozzák. Ahol magyar a rektor és magyarok a rektorhelyettesek is. Amely már ma is több mint félezer embernek biztosít megélhetést, akik itthon tudományt művelnek. Amely itt kínál értelmes és élhető jövőt fiatalok ezreinek. Olyanoknak is, akik e lehetőség nélkül talán nem is végez(het)nének egyetemet. Bizonyára ezek azok a tények, amelyek nem tetszenek Tibori Szabó Zoltánnak!?

Kató Béla, a Sapientia Alapítvány elnöke

Dr. Dávid László professzor, a Sapientia EMTE rektora